

A közraktározási törvény

A közraktározási törvény július elsejével hatályba lépett változásairól készített elemzést Csordás Katalin és Paragi Márton, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének (MOSZ) tanácsosai. A közraktár-hitelezés a kilencvenes évektől egészen 2007-ig meghatározó szerepet játszott az agrár-forgóeszköz-hitelezésben. Azóta a közraktárak száma megfelelő, a közraktár-hitelállomány a korábbi évek töredékére, az ügyfélszám pedig a 2007. évi húsz százalékára esett vissza. Az elmúlt három évben a hazai közraktárak 126 milliárd forint értékű idegen árut kezeltek, raktároztak és őriztek. A közraktárakban elhelyezett termékekre és a kibocsátott közraktári jegyekre nyújtott hitel értéke 93 milliárd forint körül van.

A MOSZ mindig is fontosnak tartotta, hogy olyan közraktári rendszer működjön az országban, amely lehetővé teszi a termelőknek, hogy terményeiket ne betakarításkor, kényszerből kelljen értékesíteniük, hanem amikor a piaci körülmények a legkedvezőbbek ehhez. Mivel a termelők érdekeit szolgáló közraktári rendszert csak a hatékony működés feltételeit megteremtő és a visszaélések számát minimalizáló törvényi háttér biztosíthatja, a MOSZ évek óta szorgalmazta a közraktározási törvény módosítását.

Új törvény

Az elmúlt évtized visszaélései miatt a közraktári tevékenység fokozatosan veszített jelentőségéből. A folyamat megfordítása érdekében, a közraktárak működésének biztonságosabbá és átláthatóbbá tételére az 1996. évi XLVIII. közraktározási törvény módosítását idén májusban fogadta el az országgyűlés. Bevezették a közraktározási biztosíték intézményét, melynek célja a közraktározási tevékenység biztonságának javítása. Ezt a pénzüsszeget a közraktár kizárólag a közraktári tevékenység felfüggesztése vagy megszüntetése esetén használhatja fel a közraktározott áru feltárolásával, mennyiség-

nek és minőségének ellenőrzésével, vagyonvédelmével, biztosításával, kiszolgáltatásával, valamint a kényszerértékesítéssel kapcsolatban felmerülő közvetlen költségek fedezésére. A biztosíték alapja az aktuális közraktározott készlet értéke forintban, mértéke az alap egy ezreléke. A közraktár negyedévente köteles a biztosíték összegét a mindenkori készletérték alapján felülvizsgálni és szükség esetén a felülvizsgálat időpontjától számított 15 napon belül kiegészíteni. A közraktározott készletek legalább 30 százalékos csökkenése esetén a felügyelet engedélyével a pénzbeli letét összege a mindenkori készletérték megfelelő mértékéig csökkenthető.

A művi tárolás magasabb kockázata miatt maximalizálták az üzleti évben művi tárolással közraktározott árura kibocsátott közraktári jegyek értékét. Eszerint ez nem haladhatja meg az elfogadott előző üzleti év beszámolójában kimutatott saját tőke ötvenszeresét. Ugyanakkor a számításnál nem kell figyelembe venni azoknak az árúknak az értékét, amelyeknél a közraktár az áruhoz való illetéktelen hozzáférést megakadályozó elektronikai vagyonbiztonsági rendszert alkalmaz.

Bevezették a nagy kockázatú tárolás fogalmát. Ez azokat az ügyleteket jelenti, amelyeknél a művi tárolással egy telephelyen letett áru közraktári jegyen feltüntetett értéke eléri a közraktár saját tőkéjének kétszeresét. A közraktár által végzett valamennyi nagy kockázatú tárolás keretében letett áru együttes értéke legfeljebb a művitárolással közraktározható érték húsz százaléka lehet.

A felügyelet új lehetőségei

A törvény számos ponton megváltoztatta a felügyeletet is. Ujraszabályozták a felügyeleti díjat, amely ezen túl alapidíjból és forgalomarányos díjból áll. Ez jelentős növekedés a korábbi szabályozáshoz képest. Az alapidíjat a felügyeletnek, illetve ha a közraktár a jogszabályban meghatározott zálogkölcsön nyújtására is rendelkezik engedéllyel, a PSZÁF részére is köteles megfizetni. Az alapidíj az alapidíjegység és egy szorzószám szorzata. Az alapidíjegység 50 ezer forint, a szorzószám a felügyelet esetében húsz, a PSZÁF-nál négy. A forgalomarányos felügyeleti díj mértéke az előző naptári évben, illetve beszámolási időszakban kibocsátott közraktári jegyeken feltüntetett érték összegének 0,4 ezreléke, de legfeljebb 14 millió forint. A határidőre meg nem fizetett felügyeleti díj adók módjára behajtható köztartozásnak minősül, késedelmes teljesítése pedig késedelmi pótlék fizetésével jár.

Új lehetőség a felügyelet számára, hogy a közraktári engedély felfüggesztése vagy visszavonása esetén a közraktár vezetőjét öt évre eltiltsa vezető tisztség ellátásától a közraktárakban, ha tevékenysége a közraktár biztonságos, jogszabályszerű működését veszélyezteti. Ennek beiktatására azért került sor, mert a felügyeleti ellenőrzések tapasztala-

latai szerint a közraktárak működési problémái gyakran a vezető szabálytalan magatartására vezethetőek vissza.

A közigazgatási eljárás általános szabályai által 2013. február 1-je óta biztosított lehetőségnek köszönhetően a jövőben a felügyelet döntései ellen nincs helye fellebbezésnek, kizárólag bírósági felülvizsgálat lehetséges velük szemben. A módosított törvényben megfogalmazottakkal egyértelművé vált, hogy a közraktári engedély felfüggesztése és az engedély visszavonása esetén is teljesíteni kell a korábban kötött közraktári szerződésekből eredő kötelezettségeket.

Pontosították a közraktározás során letett áru tárolásának szabályozását. A megfelelő vagyonvédelem és minőség-biztosítás ösztönzése érdekében előírták, hogy a közraktározási tevékenységre vonatkozó szabályzatnak tartalmaznia kell a közraktár által alkalmazott vagyonvédelmi rendszer megjelölését, valamint a közraktározott áru minőségmegővése érdekében a közraktár által folytatott ellenőrzés módszerét és azok gyakoriságát.

A kockázat csökkentése

A művi tárolás nagyobb kockázatot jelent a letett áru megőrzésére nézve, mivel ekkor az árut nem a közraktár raktárában helyezik el. A kockázat minimalizálása érdekében a módosított jogszabály előírja,

hogy művi tárolást csak olyan raktárban lehet folytatni, amelyben a közraktár biztosítja a letett árunak a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló törvény szerinti mechanikai vagyonvédelmi rendszerrel való folyamatos őrzését. Továbbá ha a művi tárolásnál a letenni kívánt árut egyéb árutól nem lehet elkülöníteni, vagy ha a tárolás nem zárt helyen történik, az árura vonatkozó közraktári jegyet csak akkor lehet kibocsátani, ha a közraktár olyan jelzőrendszert alkalmaz az áru védelmében, amely képes folyamatosan megakadályozni az áruhoz való illetéktelen hozzáférést.

Az új jogszabály fokozatosan kötelezővé teszi az elektronikai vagyonvédelmi rendszerek alkalmazását is. 2014. január 1-jétől az előző üzleti évi beszámolóban kimutatott saját tőke huszonöt százalékos megvalósuló művi tárolással közraktározott áru esetén, 2015. január 1-jétől tizenöt százalékosánál

nagyobb művi tárolással közraktározott áruérték esetén, 2016. január 1-jétől a tízszeresénél nagyobb művi tárolással közraktározott áruérték esetén, 2017. január 1-jétől pedig a művi tárolás keretében letett áruk egészére kell elektronikus vagyonvédelmi rendszert biztosítani. Az elektronikus vagyonvédelmi rendszer használatának kötelezettsége nem terjed ki viszont a művi tárolás keretében közraktárban letett olyan árukra, amelyek értéke letevőként vagy raktárként nem haladja meg az 50 millió forintot.

A törvénymódosítás pontosítja a felelősség kérdését is. A jövőben a közraktár felel a kárért, amely a közraktározásra elhelyezett áruban az átvételtől a kiszolgáltatásig keletkezik, különösen a teljes vagy részleges elveszésből, megsemmisülésből, megromlásból vagy megsérülésből bekövetkezőkre, kivéve, ha a közraktár tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok miatt következett

be. Amennyiben a kár az áru belső tulajdonságából (természetes minőségéből), a csomagolás rejtett hiányosságából, a letevő, illetve a képviselőjében eljáró személy felróható magatartásából származik, a közraktár a kár összegének megtérítését követelheti a letevőtől.

Az új jogszabállyal egyértelművé válik, hogy a közraktározási tevékenység folytán fennálló jogviszonyokban miként felelnek az egyes szereplők az esetleg bekövetkező kárért. A közraktározásból eredő perek mellett rövidebb eljárási szabályok vonatkoznak a közraktári szerződés alapján a közraktárakban letett árukra vonatkozó birtokperekre is.

Nagy a költségnövekedés

Közraktári jegyre csak olyan kölcsön lesz felvehető, amit legfeljebb a jegy lejáratát követő egy év elteltével kell visszafizetni. A zálogjegyen feltüntetett kölcsönösszeg visszafizetése után a hitelező birtokában lévő közraktári jegy valameny-

nyi szelvényrészét át kell adni az adósnak. Ennek beépítését az indokolta, hogy a hatóság tapasztalata szerint a jegy visszaszolgáltatására gyakran nem került sor, ami gondot okoz mind az ügyletben részt vevők, mind a hatóság számára, továbbá félrevezető és megtévesztő lehet.

A MOSZ támogatja a módosított törvénynek a közraktározott áruk és a letevők biztonságát növelő intézkedéseit, ugyanakkor a módosításokhoz kapcsolódó költségnövekedés miatt szerintük lényegében ellehetetlenül a művi tárolás. A szervezet álláspontja szerint a felügyelet hatáskörének bővítése miatt nem indokolt a közraktárakra nehezedő díjnövekedést. Mindezek következtében, a jogalkotó szándéka ellenére, a módosítás a kitűzött célokkal ellentétes hatást fog elérni a gyakorlatban, és a közraktározás népszerűsége várhatóan tovább esik Magyarországon.

H. GY.

Agrár-finanszírozási megoldások a Takarékpont-tól

A hazai vállalkozások közel fele az agrár szektorban tevékenykedik. A Takarékpont szakértőjének elemzése alapján az ágazathoz kapcsolódó kis- és közepes vállalkozások banki hitelezése ebben az évben, elsősorban az év első felében élénkülhet. Számottevő a kereslet a pályázati forrással támogatott beruházások finanszírozása és a rövid hitelek iránt.

Az agrár KKV-k felmerült igényeire a Takarékpont-hoz tartozó Takarékok többféle megoldást is kínál. Forgóeszköz be-

ruházás finanszírozására, maximum 3 év futamidővel a Gazdahitel-Gazdakártya konstrukció áll a vállalkozók rendelkezésére. E hitel típust a KKV-nak minősülő, mikro-, kis- és középvállalkozások igényelhetik, amelyek az agrárágazathoz kapcsolódnak. A Gazdahitel-Gazdakártya egy folyószámla jellegű hitel, amelyet az igénylők mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával, halászattal vagy erdőgazdálkodással kapcsolatos tevékenységek finanszírozására fordíthatnak. A hitelkonstrukcióhoz minden esetben kapcsolódik egy speciális dizájnnal ellátott MasterCard® Electronic Business kártya is.

Amennyiben egy agrárvállalkozásnak likviditási problémával kell szembenéznie, az Agrár Széchenyi Kártya is megoldást jelenthet. A kártyához kapcsolódó hitel kedvezményes kamatozású és garanciadíjú folyószámlahitel, mely a gyors hitelbírálatnak köszönhetően az igénylés benyújtásától számítva 2-3 héten belül felhasználható. A futamidő maximum 3 év lehet. A

hitelkeret megnyitásakor a vállalkozó egy Mastercard Business típusú bankkártyát kap, mellyel egyszerűen, gyorsan, bárhol és bármikor igénybe veheti a hitelkeretet fizetés, bankkártyás vásárlás vagy készpénz felvétel céljára.

Egy agrárvállalkozás életében előfordulhat, hogy elemi vagy katasztrófa általi kárt szenved. Ebben az esetben vehető igénybe az Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram. Célja, hogy segítséget nyújtson a katasztrófa sújtotta agrárvállalkozások részére, annak érdekében, hogy gazdálkodását továbbra is folytathassa. A hitelt a kárt szenvedett vállalkozások kedvezményes kamatozással, maximum 5 évre igényelhetik. Saját erő nélkül is felvehető és kezdő vállalkozások is igénybe vehetik.

További információ:

<http://www.takarekpont.hu/takarekpont/hu/vallalat/vallalatok.html>

